

ด่วนที่สุด

ที่ วธ ๐๕๐๕/๒๙๔๕

กระทรวงวัฒนธรรม

๖๖ ถนนบรมราชชนนี เขตบางพลัด

กทม. ๑๐๗๐๐

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
รับที่.....
วันที่ 26 ต.ค. 2553 ร.๖๖

๒๑ ตุลาคม ๒๕๕๓

สอศ. รับที่ ๐๙
วันที่ 26 ต.ค. 2553
เวลา ๖๐ น.

เรื่อง การพิจารณาเสนอความเห็นเรื่องการถวายพระราชสมัญญา “พระมารดาแห่งการคุ้มครอง
ความหลากหลายทางชีวภาพ” แต่สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เพื่อเฉลิมพระเกียรติ
เนื่องในปีสากลแห่งความหลากหลายทางชีวภาพ ค.ศ. ๒๐๑๐

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๕๐๘ / ๑๗๕๑๙ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๓

ตามหนังสือที่อ้างถึง แจ้งว่า กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้เสนอเรื่องการถวาย
พระราชสมัญญา “พระมารดาแห่งการคุ้มครองความหลากหลายทางชีวภาพ” แต่สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์
พระบรมราชินีนาถ เพื่อเฉลิมพระเกียรติเนื่องในปีสากลแห่งความหลากหลายทางชีวภาพ ค.ศ. ๒๐๑๐ และได้แจ้งให้
กระทรวงวัฒนธรรมเสนอความเห็นในส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีภายในวันที่
๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๓ และคาดว่าจะนำเรื่องนี้เสนอคณะรัฐมนตรีภายในวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๕๓
ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กระทรวงวัฒนธรรมขอเสนอความเห็นเกี่ยวกับการถวายพระราชสมัญญาดังกล่าวมี
สาระสำคัญโดยรวม คือ

นับตั้งแต่สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เสด็จดำรงพระอิสริยยศสมเด็จพระ
พระบรมราชินีแห่งราชอาณาจักรไทย เมื่อ พ.ศ. ๒๕๔๙๓ ตรวบถึงปัจจุบัน นับเป็นช่วงเวลาที่ยาวนาน
ต่อเนื่องถึง ๖๐ ปี ที่ได้มีพระราชปณิธานอันแน่วแน่มั่นคง ที่จะทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจ ทำนุบำรุง
พระราชอาณาจักรและพสกนิกรชาวไทย สอนพระราชประสงค์แห่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
ในฐานะสมเด็จพระอัครมเหสีคู่พระบารมี อันเป็นเครื่องเฉลิมพระเกียรติคุณแห่งพระบรมราชจักรีวงศ์
ดังพระราชกระแสรับสั่งความตอนหนึ่งว่า

/ “เรามีได้...

“เรามีได้พอใจกับการเพียงแต่ได้เดินทางไปเยี่ยมเยียนราษฎรหรือเพียงแต่
ทำสิ่งที่เคยทำกันมาตามพระราชประเพณี เราต้องพยายามทำสิ่งที่ดีกว่านั้น
เราต้องพยายามช่วยรัฐบาล ส่งเสริมความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดีขึ้น เพราะเรา
เป็นประเทศกำลังพัฒนา ดังนั้นการเพียงแต่ไปเยี่ยมราษฎรด้วยถือว่าเป็นหน้าที่
ที่ประมุขของประเทศจะต้องทำตามราชประเพณีนั้น เป็นเรื่องไร้สาระ หากเรา
ไม่สามารถมีส่วนร่วมในการบรรเทาความทุกข์ยากของประชาชนแล้ว ก็ต้องถือว่า
การเป็นประมุขของประเทศ ประสบความล้มเหลว”

พระราชกระแสดังกล่าวที่ได้ัญเชิญมาข้างต้นนี้ ได้สะท้อนให้เห็นถึงพระมหากรุณาธิคุณ
ตลอดจนทัศนคติและแนวคิดอันเป็นความพิเศษในสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถที่มีต่อพลกนิกร
ในฐานะผู้ร่วมชาติร่วมแผ่นดิน และผู้ร่วมทุกข์ร่วมสุขได้อย่างกระจำจรัสที่สุด จากการที่ได้ทรงงานหนัก
ตรากตรำพระวรกายโดยเสด็จพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเยี่ยมเยียนราษฎรในจังหวัดต่าง ๆ
ทั่วทุกภูมิภาค จึงทำให้ทรงเข้าพระทัยปัญหาพื้นฐานของทุกท้องถิ่น โดยเฉพาะสิ่งที่เป็นสาเหตุทำให้
ประชากรต้องมีชีวิตที่ขัดสนแร้นแค้น ทรงตระหนักว่าความยากจนหากมิได้มีการเยียวยา ย่อมจะเป็น
อุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศในระยะยาว จึงทรงปรารภอย่างแรงกล้าที่จะสงเคราะห์ประชาชนให้พ้น
จากสภาพความยากจน ความเจ็บไข้ ความไม่รู้ ทั้งนี้ได้ทรงลงมือทำงานด้วยความบากบั่น จริงจัง
จนพระเกียรติคุณกำจรไกลไพศาล ไม่เพียงแต่ในประเทศเท่านั้น หากแต่ยังเป็นที่รับรู้และชื่นชม
ของประชากรโลกทั่วกัน ดังเห็นได้จากการที่องค์การระหว่างประเทศและสถาบันอันทรงเกียรติในหลาย
ประเทศได้น้อมเกล้าฯ ถวายรางวัลเกียรติคุณต่าง ๆ ทั้งในด้านของมนุษยธรรม ด้านการพัฒนา ด้านการ
อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และศิลปวัฒนธรรม

หากจะประมวลพระราชกรณียกิจในสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถตามประเภท
และลักษณะของงานแล้ว อาจจัดกลุ่มได้เป็น ๓ กลุ่มอย่างกว้าง ๆ ซึ่งแต่ละกลุ่มล้วนมีความเกี่ยวพันกับ
สภาพความเป็นอยู่ ความเป็นไปของสิ่งมีชีวิตและสิ่งอันสืบเนื่องมาจากสิ่งมีชีวิต หรือที่เรียกโดยรวมว่า
ความหลากหลายทางชีวภาพ ได้แก่

๑. งานพัฒนาคุณภาพชีวิตให้การสงเคราะห์ ปลุกฝังคุณธรรมและการศึกษาแก่
ประชากร ทรงปลุกฝังคุณธรรมเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาท้องถิ่น โดยการพัฒนาบุคลากรต่าง ๆ หรือ
ทรัพยากรมนุษย์ให้มีการช่วยเหลือตนเองได้ เช่น โครงการหมอมูบ้าน การฝึกหมอชาวบ้านหรืออนามัย
หมู่บ้าน หรือสาธารณสุขขั้นพื้นฐาน ได้พระราชทานเงินทุนในการประกอบอาชีพโดยสุจริต พระราชทาน

คณะแพทย์ให้การตรวจรักษาประชาชน ให้การศึกษาทั้งในและนอกระบบ การพัฒนาคนและท้องถิ่นโดยใช้หลักคุณธรรมเบื้องต้นของพระพุทธศาสนาเป็นแกนนำ มุ่งพัฒนาจิตใจเป็นหลัก เพราะทรงเชื่อว่าจิตใจที่พัฒนาดีแล้วจะก่อให้เกิดการพัฒนาชีวิตทั้งหมดอย่างรอบคอบ ทั้งนี้ได้มีการจัดตั้งโครงการพัฒนาราชกรชาวไทยภูเขา โครงการจัดตั้งหมู่บ้านชาวไทยภูเขา โครงการแก้ไขปัญหาให้แก่ราษฎร เป็นต้น

๒. งานอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ เนื่องจากปัจจุบันปัญหาด้านทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรมเป็นปัญหาใหญ่ของประเทศและของโลก จนไม่สามารถที่จะมองข้ามไปได้ นับวันปัญหาจะยิ่งทวีความรุนแรงมากขึ้น สาเหตุของความเสื่อมโทรมนั้นมาจากการนำเอาทรัพยากรธรรมชาติมาใช้อย่างฟุ่มเฟือย ไร้ขอบเขตและขาดความรู้ ความเข้าใจ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถทอดพระเนตรเห็นคุณค่าของธรรมชาติว่ามีความสำคัญต่อชีวิตมนุษย์ จึงทรงพยายามกระตุ้นให้ราษฎรมีความรักความผูกพัน โดยเฉพาะรักผืนป่า ทรงดัดเตื่อนมิให้บุกรุกทำลายธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ชักจูงให้ประชาชนเห็นความสำคัญของการปลูกป่า เห็นประโยชน์ของการสร้างมากกว่าที่จะตัดถวงเอาผลประโยชน์โดยการทำลายธรรมชาติ ได้ทรงพยายามช่วยเหลือธรรมชาติ เน้นการรักษาความสมดุลระหว่างการพัฒนากับการอนุรักษ์ตามหลักการพัฒนาแบบยั่งยืน อันเป็นที่มาของการจัดตั้งโครงการป่ารักษ์น้ำ โครงการบ้านเล็กในป่าใหญ่ โครงการปรับปรุงอ่างเก็บน้ำ โครงการสวนป่าสิริกิติ์ ซึ่งครอบคลุมถึงการปลูกป่า โครงการฟื้นฟูทรัพยากรชายฝั่งทะเล การอนุรักษ์พันธุ์สัตว์ป่า สัตว์ทะเล การจัดทำปะการังเทียม ฯลฯ

๓. งานพัฒนาขีดความสามารถของประชาชนในด้านการประกอบงานอาชีพ ประกอบด้วยการให้ความรู้ ทักษะในการประกอบกิจการงาน ทรงมุ่งฟื้นฟูงานศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านให้เป็นงานศิลปาชีพ เน้นการปลูกฝังให้ชาวบ้านรู้จักรักษาและหวงแหนมรดกทางวัฒนธรรม อันเป็นที่มาของการก่อตั้งมูลนิธิศิลปาชีพ โครงการศูนย์ศิลปาชีพ และต่อยอดเป็นโครงการอื่นๆ อาทิ โครงการหม่อนไหม โครงการฟาร์มตัวอย่างตามพระราชดำริ โครงการศูนย์พัฒนาการเกษตร โครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูง ฯลฯ

ด้วยเหตุที่โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริทั้งหลายทั้งหมดตามที่ได้นำเสนอมาในเบื้องต้นนั้น เป็นสิ่งที่เชื้อต่อการดำรงอยู่ของทุกชีวิตและความเป็นไปของโลก ฉะนั้นจึงเป็นวาระอันเหมาะสมแล้วที่ประชาชนชาวไทยจะพร้อมใจกันถวายพระราชสมัญญาแด่สมเด็จพระนางเจ้าฯ

พระบรมราชินีนาถว่า “พระมรดาแห่งการคุ้มครองความหลากหลายทางชีวภาพ” เพื่อเฉลิมพระเกียรติ
เนื่องในปีสากลแห่งความหลากหลายทางชีวภาพ ค.ศ. ๒๐๑๐ ดังที่กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อมได้เสนอมา

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายนิพิฐ อินทรสมบัติ)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม

กรมศิลปากร

สำนักวรรณกรรมและประวัติศาสตร์

โทร. ๐ ๒๖๒๘ ๕๐๒๑ ต่อ ๕๓๔ โทรสาร ๐ ๒๒๘๑ ๑๑๕๓